

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

گزارش تخصصی مدیر و معاون مدرسه :

تشویق دانش آموزان به شرکت در فعالیت ها و کلاس های مکمل

و فوق برنامه با روش های مناسب

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	نکات کلیدی :
۲	مقدمه
۳	توصیف وضعیت موجود و تشخیص مسئله
۴	اهداف گزارش :
۴	هدف اصلی :
۴	اهداف جزئی :
۴	مقایسه با وضع مطلوب :
۴	جمع آوری مطالب
۵	۱- پرس و جو از خود دانش آموزان
۵	۲- گفتگو با معلمان
۶	۳- تماس با اولیا دانش آموزان
۶	۴- مطالعه کتب، مقالات و مجلات مرتبط با این موضوع
۷	اهداف تهیه فعالیت های مکمل و فوق برنامه
۷	رویکردهای حاکم بر تهیه این برنامه ها
۸	کارکردهای مهم فعالیت های فوق برنامه
۹	چگونگی مؤثر ساختن فعالیت های فوق برنامه در مدارس
۱۰	تجزیه، تحلیل و تفسیر اطلاعات
۱۰	انتخاب راه جدید به صورت موقت
۱۱	اجرای طرح جدید و نظارت بر آن
۱۱	ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)
۱۲	نقاط ضعف :
۱۲	نتیجه گیری
۱۲	اعتبار بخشی :
۱۳	پیشنهادات

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید www.asebankafinet.ir

۱۴..... موارد پیشنهادی فعالیت های مکمل و فوق برنامه:

۱۵..... منابع و مأخذ.....

www.asebankafinet.ir

چکیده

اهمیت و ضرورت فعالیت های مکمل و فوق برنامه در مدارس را باید در نقش آن در جهت اصلاح یارفع نواقص و نارسایی های نظام تربیتی دانست. فعالیت های مکمل و فوق برنامه مرزهای یادگیری را گسترش داده و بالحاظ رویکردهایی چون یادگیری در خانواده و جامعه و نیز توسعه مهارت های زندگی ، یادگیری و آموزش را تحت تاثیر قرار داده است. این فعالیت ها دانش آموزان را به عنوان یک محقق به کنکاش و کشف مفاهیم سوق داده و کاستی های موجود را جبران نموده و موجب تقویت تفکر و تعقل آنان می گردد. همین طور موجب می شوند آموزش از انتقال صرف و یکسویه اطلاعات از معلمان به دانش آموزان خارج شده و دانش آموزان را به فضایی علمی و تحقیقی رهنمون گشته و شادابی را به مدرسه ارمغان آورند و نیز رابطه ای دوستانه و صمیمانه بین شاگرد و معلم ایجاد نمایند. فعالیت های مکمل و فوق برنامه به پرورش روحیه اعتماد به نفس ، هم زیستی ، تحمل آرای دیگران ، سعه صدر و سلامت جسمی و روانی دانش آموزی انجامد.

در سال تحصیلی ۱۳۹۶ - ۱۳۹۵ به عنوان مدیر مدرسه ، متوجه شدم که دانش آموزانم هیچ رغبتی به شرکت در فعالیت های فوق برنامه از خود نشان نمی دادند . آنها در صورت تشکیل کلاس های فوق برنامه به هر بهانه ممکن از آن فرار کرده و یا حاضر به شرکت نمی شدند و فقط تمایل به بازی داشتند. این موضوع را با مربی پرورشی مدرسه و همچنین در جلسه شورای معلمان مطرح نمودم که آنها نیز به این بی علاقی دانش آموزان اظهار نمودند در نتیجه این سوال در ذهنم مطرح شد که چگونه می توانم این بی علاقی دانش آموزانم به شرکت در فعالیت های مکمل و فوق برنامه را حل نمایم؟ بنده بعد از جمع آوری اطلاعات و مشورت با همکاران راهکارهایی همچون انتخاب مناسب زمان فوق برنامه ها ، استفاده از روش های متنوع تدریس توسط معلمان ، پیگیری والدین توانستم دانش آموزان را به فعالیت ها و کلاس های فوق برنامه و مکمل علاقمند کنم .

نکات کلیدی : مدرسه ، فعالیت های مکمل و فوق برنامه ، راهکارها و پیشنهادات

مقدمه

فعالیت‌های فوق برنامه یکی از مفاهیمی است که در ادبیات تربیتی ایران مدتهاست مورد توجه قرار گرفته است. در واقع فوق برنامه راهکار و روشی است که نظام آموزشی برای جبران ضعفها و خلل و فرج برنامه درسی و توسعه وظایف و نقش خود در تربیت شهر وندان دنبال کرده است. اما از جنبه نظری چه در کشور ما و چه در خارج از کشور موضوعی مورد توجه نبوده است. از بیشتر دانش‌نامه‌های مرتبط با موضوع تعلیم و تربیت تنها یک مورد در دهه هفتاد مدخلی با عنوان فعالیت‌های فوق برنامه داشته است گرچه مفاهیمی نزدیک به این مفهوم مانند فعالیت‌های خارج از مدرسه (out of school activities)، آموزش در فضای باز (out door Education) فعالیت‌های مکمل (co-curricular activities) و آموزش برای گذراندن اوقات فراغت (Education for leisure time) کم و بیش مورد توجه قرار گرفته است. ظاهراً در سالهای اخیر تغییر دیدگاهها نسبت به آموزش و پرورش موجب این بی توجهی بوده است.

می دانیم که امروزه یادگیری یک فرایند تلقی شده است یعنی یاددهی و یادگیری فرایند دوجانبه ای است که در آن یاددهی و یادگیری براساس مفاهیم و اهداف درس است به نحوی که هر دو طرف فرآیند ، معلم و متعلم در این فعالیت مشارکت دارند و هدف از یادگیری ، اکتشاف ، حل مسئله و خواندن برای جست و جوی فعلی می باشد . به عبارت دیگر، یادگیری فعالیت اندیشمندانه ای است که یادگیرنده را قادر می سازد تجارب پیشین را برای ادراک و ارزیابی وضعیت حاضر به کار برد و به این ترتیب به عملکرد آینده شکل بخشیده ، دانش جدیدی تدوین کند . لازمه ی برنامه ریزی برای فعالیت های مکمل و فوق برنامه و اجرای آنها در مدارس، انتخاب روش های یادگیری فعالیتی است که مشارکت دانش آموزان را به دنبال داشته باشد.

در نظام آموزشی با توجه به رویکرد مبتنی بر مدرسه محوری و در طی فرایند فعال یادگیری می توان به اولویت بندی نیازهای مهارتی دانش آموزان پرداخت و با طراحی فعالیت های مکمل و فوق برنامه

ی مناسب و با استفاده از شیوه های فعال یادگیری (بارش مغزی ، استقرایی ، بحث گروهی ، ...) به اهداف آموزشی مورد نظر دست یافت .

در سایه توجه به فعالیت های مکمل و فوق برنامه، دانش، احساس و عملکرد دانش آموزان در هم تنیده شده و فراگیری خواهیم داشت که ضمن علاقمندی به فعالیت های درسی ، اعتقاد و باور درونی نیز به آنچه خواننده اندپیدا خواهند کرد.

نظام های آموزش و پرورش وظیفه مهم و سختی را به عهده دارند. آنها باید کودکان و نوجوانان را پرورش دهند تا بتوانند با مقتضیات و شرایط متغیر عصر خود هماهنگ شوند در حالی که چنین منظوری از کتاب های درسی بر نمی آید و این امر ضرورت بهره گیری از فعالیت های مکمل و فوق برنامه را بیشتر می نمایاند.

توصیف وضعیت موجود و تشخیص مسئله

اینجانب ..... مدیر مدرسه ..... و دارای ۲۹ سال سابقه خدمت می باشم. در طول خدمت متوجه این قضیه شده ام که وجود فعالیت های فوق برنامه تاثیر چشمگیری در پیشرفت تحصیلی و تربیتی دانش آموزان دارد اما متأسفانه بدلیل کم توجهی بعضی از مسئولان ، این امر کم رنگ شده و حتی تاثیر خود را از دست داده است این امر در دبستانی که بنده نیز مدیر آن می باشم به چشم می خورد بطوریکه دانش آموزانم هیچ رغبتی به شرکت در فعالیت های فوق برنامه از خود نشان نمی دادند در صورت تشکیل کلاس های فوق برنامه به هر بهانه ممکن از آن فرار کرده و یا حاضر به شرکت نمی شدند و فقط تمایل به بازی داشتند. این موضوع را با مربی پرورشی مدرسه و همچنین در جلسه شورای معلمان مطرح نمودم که آنها نیز به این بی علاقگی دانش آموزان اظهار نمودند در نتیجه این سوال در ذهنم مطرح شد که چگونه می توانم این بی علاقگی دانش آموزانم به شرکت در فعالیت های مکمل و فوق برنامه را حل نمایم؟

اهداف گزارش :

هدف اصلی :

علاقمند کردن دانش آموزان به فعالیت های فوق برنامه

اهداف جزئی :

بررسی کلاس های فوق برنامه مورد نیاز دانش آموزان

بررسی علل بی علاقه‌گی دانش آموزان به فعالیت های مکمل و فوق برنامه

پیدا کردن و بکارگیری روش هایی جهت علاقمند کردن دانش آموزان به فعالیت های فوق برنامه

مقایسه با وضع مطلوب :

در مقایسه با وضع مطلوب ، دانش آموزان در فعالیت های فوق برنامه با علاقه شرکت کنند .

جمع آوری مطالب

امسال نیز طبق سالهای گذشته براساس نیازی که در وضعیت تحصیلی دانش آموزان مشاهده شد و براساس مشورتی که با معلمان و همچنین اولیا دانش آموزان داشتیم اقدام به برگزاری کلاس های فوق برنامه و بویژه ریاضی از همان ابتدای سال برای کلاس های چهارم، پنجم و ششم ابتدایی نمودم ولی از همان ابتدای برگزاری کلاس ها، متوجه حضور کم رنگ دانش آموزان و عدم تمایل آنها برای شرکت در این برنامه شدم. که می تواند به دلایل زیر باشد:

۱- فعالیت ها انعطاف پذیر نبود (از نظر زمانی ، مکانی ، محتوا و روش) .

۲- فعالیت ها با توجه به نیاز ها و تفاوت های فردی دانش آموزان تنظیم نشده بود.

۳- فعالیتها بر آموزش مستقیم تأکید کنند.

۴- شرکت دانش آموزان اجباری بود.

۵- فعالیت ها جنبه های نشاط و شادابی ، تحرک و جنب جوش نداشت.

۶- فعالیت ها فقط محدود به کتب درسی سختی مانند ریاضی بود.

براساس دلایلی که حدس زده می شد آمار شرکت کنندگان براسا دفتر حضور و غیاب معلم نشان می داد که از ۶۰ دانش آموز فقط ۲۳ نفرشان یعنی ۳۸ درصد آنان در کلاس ریاضی شرکت می نمایند که این براساس تعداد کل شرکت کنندگان چیزی حدود یک سوم بود و نشانه عدم تمایل و رغبت آنها به حضور در کلاس های فوق برنامه بود.

در نتیجه به دنبال یافتن دلیل این کم توجهی و بی علاقهگی شروع به جمع آوری اطلاعات به طرق زیر نمودم:

۱- پرس و جو از خود دانش آموزان

با برقراری ارتباط صمیمی با چند تن از دانش آموزانی که بسیار کم در کلاس ها حاضر می شدند و گفت و گویی که با آنها داشتم همگی اظهار می داشتند که کلاس ها جذابیت ندارند، زمان برگزاری کلاس بسیار بد است و درست موقعی برگزار می شود که ما گرسنه هستیم و از مدرسه خسته شده ایم و نیاز به استراحت داریم، فقط برای ریاضی کلاس گذاشتید و چرا برای سایر کتاب ها و حتی تربیت بدنی کلاسی نگذاشته اید.

۲- گفتگو با معلمان

در گفتگویی که با همکاران برگزار کننده کلاس ها داشتم آنها اذعان نمودند که زمان برگزاری کلاس ها بسیار بد است بطوریکه خستگی ناشی از تدریس روزانه و دنبال آن شرکت در این کلاس ها تمام انرژی آنها را از بین می برد و بعد از یک ساعت تدریس دیگر حوصله ای برای ادامه تدریس ندارند.

۳- تماس با اولیا دانش آموزان

در تماسی که با اولیا دانش آموزان داشتم اکثریت قریب به اتفاق بیان نمودند که زمان برگزاری کلاس ها مناسب نیست و همچنین طبق گفته فرزندشان کلاس جذابیت کافی راندارد و اگر میشود در خلال کلاس ها زنگ ورزش یا سایر فعالیت های پر نشاط نیز گنجانده شود.

۴- مطالعه کتب، مقالات و مجلات مرتبط با این موضوع

با توجه به مطالعاتی که انجام دادم و کتابها، مقالات و مجلاتی که در این زمینه مطالعه کردم که این مقالات هم یاریگر بنده در انجام پژوهشم بود و هم متوجه شدم که کسانی بودند که قبل از بنده با این مشکل مواجهه شده بودند. مطالعات مقالات را به صورت خلاصه در زیر آورده ام:

فوق برنامه : فعالیت هایی که بانظر و حمایت مدرسه انجام می گیرند بدون اینکه در برنامه درسی منظور شده باشد.

فعالیت مکمل: فعالیتی است که بر مبنای محتوای دروس یک موضوع درسی نظیر فارسی علوم تجربی تعلیمات دینی و..... طراحی می شود.

فعالیت مکمل فعالیتی است که براساس درون مایه ی یک موضوع یا چند موضوع درسی در زمینه آموزشی وپرورشی طراحی می شود. این فعالیت ها در راستای عمق بخشی به برنامه های درسی، طراحی می گردد. فعالیت های مکمل در طول برنامه ی درسی بوده وموجب تعمیق بیشتر یادگیری می شوند.

فعالیت فوق برنامه فعالیتی غیررسمی وسازمان یافته است که به منظور رشدوشکوفایی استعدادهاومشارکت پذیری دانش آموزان انجام می پذیرد.به عبارتی دیگر،فعالیتی است که به منظور حفظ انگیزه وایجادچالش دریادگیرنده به منظور تجربه درفضای آزادودرعین حال مرتبط باموضوعات درسی طراحی می شود.فعالیت های فوق برنامه رامی توان کلیه اعمالی دانست که

در برنامه درسی روزانه برای آن ساعات به خصوصی پیش بینی نشده و جزو مواد امتحانی نخواهد بود و شرکت دانش آموزان در این فعالیت ها اختیاری بوده و هدف آن شناسایی و پرورش استعداد های نهفته دانش آموزان است و معمولاً شرکت در این گونه فعالیت ها با اشتیاق همراه می باشد.

این فعالیت ها به دو دسته زیر تقسیم می شود :

۱- فعالیت های مکمل متصل : به کلیه فعالیتها و راهبردهایی اطلاق می شود که در راستای تحقق همه جانبه اهداف مواد درسی و ایجاد فرصتهای لازم برای انتقال دانش نظری به مسائل زندگی و تمرین مهارتها با محوریت معلم طراحی و اجرا می گردد .

۲- فعالیت مکمل منفصل : به کلیه فعالیت هایی اطلاق می گردد که با هدف پاسخگویی به نیاز های محلی و منطقه ای و شناسایی و پرورش استعداد های خاص با شرکت داوطلبانه فراگیران انجام می پذیرد و در برنامه هفتگی مدارس ساعات خاصی برای آن پیش بینی نشده است.

اهداف تهیه فعالیت های مکمل و فوق برنامه

۱- درونی سازی و تعمیق مفاهیم یاد گیری و کاربرد آن در زندگی واقعی و روزمره

۲- غنی سازی برنامه درسی با تاکید بر اهداف محلی و منطقه ای و جهانی

۳- به سازی و روز آمد کردن فرایند یاد دهی و یادگیری

۴- بستر سازی جهت توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان و پرورش استعداد های خاص آنان

۵- ایجاد و زمینه به منظور توسعه مهارت های زندگی

رویکردهای حاکم بر تهیه این برنامه ها

۱- تمرکز زدایی مدرسه محوری

۲- تلفیق و درهم تنیدگی آموزش و پرورش

۳- تقویت نقش برنامه ریزی معلم

۴- توسعه مهارت‌های زندگی

کارکردهای مهم فعالیت‌های فوق برنامه

۱- خلاقیت: فرد حداکثر بهره را گرفته، با آزاد اندیشی تفکر واگرا مسائل را بررسی می کند و به راه حل‌های نو دست می یابد.

۲- توسعه مهارت های شناختی: فرد بدون این که تکلیف خاصی را بر عهده داشته باشد با علاقه و انگیزه شخصی مسلماً تلاش وی مطلوب و خوشایند خواهد بود.

۳- تقویت مهارت حسی و حرکتی: تأثیر مهارت های حسی و حرکتی و فعالیت ورزشی بر فعالیت های ذهنی و عاطفی به گونه ای است که بسیاری از روانشناسان تعلیم و تربیت عقیده دارند که این قبیل فعالیت ها می بایست در درجه اول جزء برنامه های آموزشی قرار داده شود، چون آشنایی افراد با فعالیت های حسی و حرکتی نه تنها موجب تقویت فعالیت های ذهنی، بلکه موجب نشاط روانی و سرزندگی، تقویت اعتماد به نفس و بالطبع بهداشت روانی خواهد شد.

۴- اصلاح رفتار و تعالی شخصیت: برای اصلاح بسیاری از اختلالات رفتاری نظیر پرخاشگری، افسردگی، کمرویی، اضطراب شناخته شده است.

۵- بهداشت روان

۶- رفتارهای اجتماعی: مناسب ترین و مطلوب ترین موقعیت برای اندیشه و تفکر خلاق رفتارهای مطلوب فردی و اجتماعی است.

چگونگی مؤثر ساختن فعالیت‌های فوق‌برنامه در مدارس

فعالیت‌های فوق‌برنامه ارزش‌های تربیتی مهمی دارند. اما این ارزش‌ها خود به خود تنها با شرکت دانش‌آموزان در آنها حل نمی‌شوند بلکه احتیاج به این‌که:

- ۱- معلمان و مسئولان اجرایی فعالیت‌های فوق‌برنامه فکر و طرح روشی درباره آنها داشته باشند.
- ۲- فعالیت فوق‌برنامه در ارتباط با نظام آموزش و پرورش به صورت یک کل منظور شوند و هرگز آنها را مجزا از نظام تلقی نکنند.
- ۳- در برنامه‌ریزی فعالیت‌های تربیتی فوق‌برنامه همه اصول یادگیری و آموزش را در نظر بگیرند.
- ۴- معلم به این نکته توجه نماید که در این گونه فعالیت‌ها نیز باید به تدریج نقش خود را از آموزش و مدیریت اوضاع یادگیری تبدیل کند و راهنمای عمومی دانش‌آموزان گردد.
- ۵- بیش از انتخاب نوع فعالیت فوق‌برنامه باید هدف را تعیین کنند. این اهداف باید حتماً رفتاری باشند نه کلی.
- ۶- هر مدرسه باید فعالیت فوق‌برنامه را همانند فعالیت‌های رسمی مدرسه به صورت جدی ارزشیابی کند و پیوسته وضع و موقعیت خود را بسنجد.
- ۷- معلم باید رفتاری که می‌خواهد به کمک فعالیت‌های تربیتی فوق‌برنامه تغییر یابد دقیقاً تعریف نماید.
- ۸- فعالیت‌های فوق‌برنامه باید مداوم باشند و ذوقی نه سلیقه‌ای.
- ۹- فعالیت فوق‌برنامه هر چند ممکن است هر کدام هدف خاصی را دنبال کند باید در ارتباط با یکدیگر سیستمی را تشکیل بدهند که پاسخگوی نیازهای فرد و جامعه باشد.

تجزیه، تحلیل و تفسیر اطلاعات

با توجه به مصاحبه ای که با دانش آموزان و معلمان و همچنین تماس تلفنی که با اولیا دانش آموزان غایب داشتم متوجه شدم که مهمترین دلایل عدم حضور دانش آموزان در کلاس های فوق برنامه موارد ذیل است:

- ۱- خستگی ناشی از حضور مستمر و روزانه در کلاس درس و برگزاری کلاس های فوق برنامه بلافاصله بعد از کلاس های درس
- ۲- گرسنگی بدلیل همزمانی کلاسها با زمان نهار خوردن بچه ها
- ۳- خسته کننده بودن کلاسها
- ۴- جذاب نبودن کلاس ها
- ۵- عدم برگزاری کلاسهای ورزش و هنری در خلال کلاس های اصلی فوق برنامه

انتخاب راه جدید به صورت موقت

- ۱- زمان کلاس ها از ۱۳ به ۱۵ بعد از ظهر تغییر پیدا کرد.
- ۲- دانش آموزان بعد از خوردن نهار و استراحت در کلاس ها حاضر شوند.
- ۳- روش تدریس تغییر پیدا کرد.
- ۴- بعد از هر کلاس ریاضی یک کلاس هنر یا تربیت بدنی گنجانده شد.
- ۵- کلاس های دینی و قرآنی نیز به کل برنامه اضافه شد.

اجرای طرح جدید و نظارت بر آن

۱- پس از تغییر ساعت کلاس ها و تماس با اولیا آنها و اطلاع رسانی دانش آموزان را تشویق به حضور در کلاس ها نمودم.

۲- معلمان عزیزم با توجه به توصیه هایی که کرده بودم روش های تدریس خود را عوض نمودند.

۳- از همکاران خواستم که در حین تدریس لحظاتی را به استراحت و تفریح دانش آموزان اختصاص دهند.

۴- از اولیا دانش آموزان خواستم که در منزل پیگیری وضعیت شرکت فرزندانشان در کلاس ها باشند.

ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)

۱- پس از اجرای مرحله اول راه حل یعنی تغییر ساعت حضور دانش آموزان تعداد شرکت کنندگان از ۲۳ نفر به ۴۵ نفر افزایش یافت و در هر جلسه براین تعداد افزوده می شد بطوریکه تا پایان اسفند ماه ۹۲ این تعداد به ۵۶ نفر رسید.

۲- دانش آموزان موقع حضور در کلاس پر انرژی بودند و معلمان آنها نیز اظهار می داشتند که بسیار فعال تر از گذشته شده اند و تمرینات را به راحتی فهمیده و حل می نمایند.

۳- همکاران عزیزم قبل از هر جلسه درباره موضوعی که می خواستند بحث کنند ابتداءً مطالعه نموده روش تدریس آن را به شیوه ای نو فرا گرفته و در کلاس حاضر می شدند در نتیجه کلاسها و روش تدریس تکراری حذف شد.

۴- برگزاری زنگی به نام قران و زنگ دیگری به نام تربیت بدنی بعد از هر کلاس ریاضی بصورت یک در میان باعث شد که دانش آموزانی که تمایل به شرکت در این کلاس ها داشتند ابتداءً در کلاس ریاضی حاضر شده و در ادامه با دوستان خود در فعالیت های پر نشاط قران و ریاضی حاضر شوند.

نقاط ضعف :

کمبود امکانات و همکاری نکردن برخی از والدین

نتیجه گیری

نتایج این پژوهش را با نتایج پژوهش محققان به نامی چون یوسف ادیب (۱۳۸۲) و فتحعلی لواسانی (۱۳۸۳) و منوچهر فضل خانی و همکاران (۱۳۸۲) مقایسه نمودم که به نتایج یکسانی دسترسی پیدا کردم و همچنین طبق گفته های همکاران و اولیا دانش آموزان و مشاهدات شخصی خودم نیز حاکی از حضور پر شور دانش آموزان در کلاس های فوق برنامه و همچنین پیشرفت تحصیلی چشمگیر آنهاست.

اعتبار بخشی :

برای این که مطمئن باشم تا طرح بنده به خوبی انجام گرفته است و تاثیر خوبی بر روی دانش آموزان داشته است در جلساتی که با خانواده دانش آموزانم داشتم و درباره تاثیرات کلاس های فوق برنامه در زندگی روزمره و وضعیت درسی و رفتار و آداب آنها در منزل داشتم اذعان نمودند که پیشرفت بسیار چشمگیری در فرزندانشان مشاهده می نمایند.

همچنین از آموزگاران نیز تاثیر این کلاس ها و تاثیر تغییر شیوه برگزاری آن بر روی دانش آموزان پرس و جو نمودم که آنها نیز بیان نمودند بسیار تغییر نموده اند و بسیار باهوش تر و آماده تر و پرنشاط تر سر کلاس حاضر می شوند.

پیشهادات

- ۱- تقویت گره‌های جدید در برنامه‌های درسی مانند آنچه در درس بخوانیم و بنویسیم و هدیه‌های آسمان رخ داده است به سایر کتاب‌های درسی نیز افزوده شود.
- ۲- تغییر آئین‌نامه‌های اجرایی مدارس ابتدایی در راستای تلفیق برنامه و فوق برنامه.
- ۳- بازتعریف نقش تربیتی معلم در مدرسه از طریق محوریت دادن معلمان در سازمان دهی کلیه تجربیات تربیتی دانش‌آموزان.
- ۴- به فعالیتهای مکمل و فوق برنامه توجه ویژه شود و همچنین ارتباط این فعالیتها با زندگی روزمره دانش‌آموزان مورد نظر قرار گیرد.
- ۵- تاکید بر تخمین زدن مسائل مختلف بعنوان یک فعالیت زیرا که به اعتقاد "بوزان" «تخمین زدن موجب سرزندگی و چالش ذهن می‌گردد و عضله ذهن را قهقراق و سرحال نگه می‌دارد.»
- ۶- بهتر است معلم جهت ایجاد انگیزه و شور در کلاس و در هر جلسه یکی از ریاضیدان و کار آنها را به طور ساده برای دانش‌آموزان بازگو نماید.
- ۷- از دانش‌آموزان خواسته شود درباره ریاضی دانان و کار آنها تحقیق و بررسی کنند و به کلاس گزارش دهند که این امر موجب علاقه بیشتر آنها به درس ریاضی خواهد شد.
- ۸- معلم فعالیتهای مکمل را با توجه به توانایی‌ها و خواسته‌های دانش‌آموزان و محیط فرهنگی آنها طراحی نماید.
- ۹- زندگی و کار ریاضیدان بزرگ کشور را همچون خوارزمی، خیام، کاشانی، فارابی و... را که موجب فخر سرزمین ما می‌باشند جهت برانگیختن احساسات و علاقه دانش‌آموزان به درس ریاضی مورد توجه و بازگویی قرار دهد.

موارد پیشنهادی فعالیت های مکمل و فوق برنامه:

تشکیل کانون قرآن در مدرسه

کاریکاتور و نقاشی

داستان نویسی و خاطره نویسی

موسیقی و صنایع دستی

نمایش و تئاتر و سرود

انواع ورزش ها و رشته های تربیت بدنی

تهیه آلبوم عکس

مصاحبه و گزارش نویسی

ماکت سازی از صحنه های تاریخی و مذهبی

تهیه مقاله ، روزنامه دیواری و خبرنامه

منابع و مأخذ

- ادیب ، یوسف (۱۳۸۲) : طراحی الگوی مناسب ، برنامه ی درسی مهارت های زندگی برای دوره ی تعلیم و تربیت عمومی ، پایان نامه ی دکتری دانشگاه تربیت مدرس .
- لواسانی ، فتحعلی (۱۳۸۳) : مهارت های زندگی (جزوه ی چاپ نشده) ، معاونت امور فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور .
- فرزاد نیا ، مجتبی (۱۳۸۱) : بررسی و شناسایی نقش عوامل درون سازمانی در کسب مهارت های زندگی دانش آموزان دوره ی متوسطه استان گلستان ، طرح پژوهشی .
- فضلی خانی ، منوچهر و همکاران (۱۳۸۲) : راهنمای تهیه و تدوین فعالیت های مکمل و فوق برنامه ، مؤسسه ی فرهنگی منادی تربیت .
- کدیور ، پروین (۱۳۷۹) : روان شناس تربیتی ، تهران ، انتشارات سمت .
- میرجوادی کرمانی (۱۳۸۱) : بررسی عوامل مؤثر در پایین بودن سطح مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی استان آذربایجان شرقی ، طرح پژوهشی .
- نوری قاسم آبادی ، ربابه و محمد خانی ، پروانه (۱۳۷۹) (مترجم) : برنامه ی آموزش مهارت های زندگی ، انتشارات معاونت فرهنگی و پیشگیری سازمان بهزیستی کشور .
- نیک پور ، ریحانه (۱۳۸۳) : مهارت های زندگی ، آشنایی با برنامه ی آموزش ، انتشارات معاونت امور فرهنگی و پیگیری سازمان بهزیستی کشور .